

Tähe 106, 51013 TARTU. Tel. 7303735
Registreerimisnumber 10696600
MTR EH,EJ,EK,EO,EP 10696600-0001
MATER MK,MU,MO,MP 0019-00

Töö nr: IB20/2012

Koostaja: Inseneribüroo Urmas Nugin OÜ

Tellijä: Vastse-Kuuste Vallavalitsus/Põlva Vallavalitsus

Objekti asukoht:

Põlva maakond Põlva vald Taevaskoja küla/

Põlva maakond Vastse-Kuuste vald Kiidjärve küla

SAESAARE

ELEKTRIJAAAMAKINNISTUTE JA

LÄHIALA DETAILPLANEERING

Planeerija: Terko Veensalu

SISUKORD

SELETUSKIRI	3
1. SISSEJUHATUS	3
1.1. Planeeringuala asukoht ja suurus	3
1.2. Detailplaneeringu koostamise alus ning planeeringu eesmärk	3
1.3. Arvestamisele kuuluvad materjalid ja olemasolevad geodeetilised alusplaanid	3
2. OLEMASOLEVA SITUATSIOONI KIRJELDUS.....	4
2.1. Planeeritava ala ja naaberkinnistute maakasutus	4
2.2. Kitsendused.....	4
2.2.1. Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala.....	4
2.2.2. Natura 2000 Ahja loodusala.....	5
2.3. Juurdepääsud ja teed	5
2.4. Olemasolevad ehitised	5
2.5. Haljastus.....	5
2.6. Tehnovõrgud.....	5
3. PLANEERINGUETTEPANEK	6
3.1. Planeeringuga kavandatu üldkirjeldus	6
3.1.1. Planeeritud HEJ kompleks.....	6
3.1.2. Kamberkalapääs.....	6
3.1.3. Kalatõkked.....	7
3.2. Maa-ala kruntideks jaotamine ja planeeritud maakasutus	7
3.3. Olulisemad arhitektuurinõuded ehitistele	8
3.4. Ehitistevahelised kujad ja krundi hoonestusala piiritlemine.....	8
3.5. Juurdepääs krundile, liikluskorraldus ja parkimine	8
3.6. Haljastus, piirded ning keskkonnakaitse abinõud.....	8
3.7. Tehnovõrgud.....	8
3.7.1. Tuletõrje veevarustus	9
3.7.2. Elektrivarustus	9
3.7.3. Välisvalgustus	9
3.8. Kuritegevuse riske vähendavad nõuded ja tingimused.....	9
3.9. Servituudid ja kitsendused	9
3.10. KSH arvestamine planeeringus ja planeeringu rakendamine	9
4. KOOSTÖÖ JA KOOSKÕLASTUSTE KOKKUVÕTE.....	11
JOONISED	12
Joonis 1. Situatsiooniskeem M 1:10000	
Joonis 2. Olemasolev olukord M 1:1000	
Joonis 3. Põhijoonis tehnovõrkudega M 1:500	
Joonis 4. Lõige A-A'. Kamberkalapääs M 1:100	

SELETUSKIRI

1. SISSEJUHATUS

1.1. Planeeringuala asukoht ja suurus

Planeeringuala paikneb Põlvamaal Vastse-Kuuste ja Põlva valla territooriumil, Ahja jõe ürgoru maastikukaitsealal. Planeeringuala pindala on ca 0,95 ha.

1.2. Detailplaneeringu koostamise alus ning planeeringu eesmärk

Planeeringu koostamise aluseks on Vastse-Kuuste Vallavolikogu 29. märtsi 2012 a. otsus nr. 7 Kiidjärve küla Saesaare Elektriijaama ja Taevaskoja küla Saesaare Elektriijaama kinnistute ja lähiala detailplaneeringu koostamise kohta.

Planeeringu eesmärkideks vastavalt Vastse-Kuuste Vallavolikogu lähtetingimustele on:

- Vahetult peale liigveelasu voolurahustit sanitaarvooluhulga tagamiseks vajalike ehitiste rajamise võimaluste selgitamine;
- Ehitusõiguse ja hoonestustingimuste määramine;
- Tehnovõrkude asukoha ja servituutide vajaduse määramine ning kalapääsu rajamise võimaluste väljaselgitamine tulenevalt kehtivatest vee erikasutuslubadest ja Veeseaduse § 40¹ lõikest 13.

Planeeringu koostamise aluseks on ka Põlva vallavalitsuse 24. juuli 2012 a. korraldus nr 182-k Põlva valla Taevaskoja küla Saesaare Elektriijaama kinnistu ja Kiidjärve metskonna maaüksuse 79 detailplaneeringu algatamise kohta.

Planeeringu eesmärkideks vastavalt Põlva vallavalitsuse lähtetingimustele on:

- Saesaare paisul sanitaarvooluhulga tagamiseks vajalike ehitiste rajamise võimaluse selgitamine;
- ehitusõiguse, hoonestamistingimuste, tehnovõrkude asukoha ja servituutide vajaduse määramine;
- kalapääsu rajamise võimaluste väljaselgitamine ja tingimuste määramine.

1.3. Arvestamisele kuuluvad materjalid ja olemasolevad geodeetilised alusplaanid

Käesoleva detailplaneeringu aluseks on olnud:

- Planeerimisseadus (RT I 2002, 99, 579);
- Vastse-Kuuste Vallavolikogu 28.01.2010 a. otsusega nr 1 kehtestatud Vastse-Kuuste valla üldplaneering;
- Põlva Vallavolikogu 28.08.2008 a. määrusega nr 96 kehtestatud Põlva valla üldplaneering;
- Põlva Vallavolikogu 18.12.2008 a. otsusega nr 147 ja Vastse-Kuuste Vallavolikogu 30.09.2010 a. otsusega nr 10 kehtestatud Ahja jõe maastikukaitseala üldplaneering;
- Saesaare Elektriijaama kinnistute ja nende lähiala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (OÜ Alkranel).

Planeeringu koostamisel on kasutatud OÜ Alt ja Ülevalt poolt koostatud geodeetilist maa-ala plaani täpsusastmega 1:500 (töö nr G971/2013). Mõõdistus on teostatud 2013 a. juuli kuus.

2. OLEMASOLEVA SITUATSIOONI KIRJELDUS

2.1. Planeeritava ala ja naaberkinnistute maakasutus

Planeeringualas asuvad Vastse-Kuuste valla Kiidjärve küla Saesaare Elektriijaama kinnistu (kü tunnus 87202:002:1072, sihtotstarve tootmismaa) ja Põlva valla Taevaskoja küla Saesaare Elektriijaama kinnistu (kü tunnus 61901:001:1342, sihtotstarve tootmismaa). Osaliselt jäävad planeeringualasse Kiidjärve küla Kiidjärve metskond nr 31 kinnistu (kü tunnus 87202:002:1025, sihtotstarve maatulundusmaa) ja Taevaskoja küla Kiidjärve metskond 79 kinnistu (kü tunnus 61901:001:1082, sihtotstarve maatulundusmaa).

2.2. Kitsendused

Planeeringueelselt kehtivad alal järgmised kitsendused:

Tabel 1. Olemasolevad kitsendused

Kitsenduse nimetus	Kitsenduse ulatus
Kallasrada ¹	4 m tavalisest veepiirist
Kalda veekaitsevöönd ²	10 m tavalisest veepiirist
Kalda ehituskeeluvöönd ³	100 m tavalisest veepiirist*
Kalda piiranguvöönd ⁴	100 m tavalisest veepiirist
Elektriliini maakaabli kaitsevöönd	1 m mõlemale poole teljest
OÜ-le elektrilevi kuuluva alajaama kaitsevöönd	2 m ümber alajaama

¹ Veekogu veekaitsevööndi ulatus ning selles keelatud tegevuste loetelu on toodud Veeseaduses (RT I 1994, 40, 655).

² Kallasraja mõiste ja kitsenduse sisu on määratletud Veeseaduse §-s 10 (RT I 1994, 40, 655) ning Looduskaitseaduse §-s 36 (RT I 2004, 38, 258).

³ Veekogu kalda ehituskeeluvööndi ulatus ja piirangu sisu on määratletud Looduskaitseaduse §-s 38 (RT I 2004, 38, 258)

⁴ Kalda piiranguvööndi mõiste ja kitsenduse sisu on toodud Looduskaitseaduse §-s 37 (RT I 2004, 38, 258).

* - Määratud Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala üldplaneeringuga, mis ütleb, et metsaaladel maastikukaitse ala piires on ehituskeeluvööndit laiendatud piiranguvööndini.

Vastavalt Põlva maakonna Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused teemaplaneeringule asub Saesaare HEJ I tähtsusklassiga (rahvusmaastik) Kiidjärve-Kärsa väärtuslikul maastikul ning Ahja jõe ürgoru ja Valgesoo rohevõrgustiku tuumalal (T7).

2.2.1. Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala

Maastikukaitseala põhieesmärk on Ahja jõe keskjooksu ürgoru, selle lisaorgude, oruveerudel esinevate liivakivipaljandite ja ürgoruga piirnevate maastike kaitse, samuti seal esinevate haruldaste ja ohustatud liikide kaitse. Vahetult planeeringualast väljapoole ida- ja lõunasuunas jäävad kaitsealustest taimeliikidest tähk-rapuntsel (*Phyteuma spicatum*) ja karukold (*Lycopodium clavatum*) leiukohad.

Planeerimisprotsessiga samal ajal toimub kaitse-eeskirja uuendamine, millega täpsustatakse kaitse-eesmärki – kaitsta, säilitada ja tutvustada Ahja jõe keskjooksu ürgorgu, selle lisaorge, oruveerudel esinevaid liivakivipaljandeid, allikaid, koopaid, ürgorgu ümbritsevaid kultuur- ja loodusmaastikke ning kaitsta ohustatud, haruldasi ja kaitsealuseid liike ja nende elupaiku. Uus maastikukaitseala kaitse-eeskiri hakkab kehtima 26.09.2014.

Planeeringuala asub kogu ulatuses Ahja jõe ürgoru maastikukaitsealal, Ahja jõe piiranguvööndis ja Taevaskoja sihtkaitsevööndis (paiknemine näidatud joonisel 3). Vööndite asukohad on näidatud uuest kaitse-eeskirjast lähtudes.

2.2.2. Natura 2000 Ahja loodusala

Maastikukaitseala piirid langevad kokku Natura 2000 loodusala, mille kaitse-eesmärgiks on loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide jõed ja ojad (3260), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270), allikad ja allikasood (7160), liivakivipaljandid (8220), vanad loodusmetsad (9010) ja II lisa liikide saarmas (*Lutra lutra*; III kaitsekat.), harilik hink (*Cobitis taenia*; III kaitsekat.), harilik võldas (*Cottus gobio*; III kaitsekat.), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*; II kaitsekat.) elupaikade kaitse.

Lisaks ülalnimetatud liikidele elutseb vastavalt Eesti Looduse Infosüsteemile (EELIS) Ahja jões III kaitsekategooria liik harjus (*Thymallus thymallus*).

2.3. Juurdepääsud ja teed

Planeeringualale pääseb Kanariku-Kiidjärve teelt, Uue-Puiga maaüksuste vaheliselt Saesaare teelt. Juurdepääs olemasolevale ning täiendavale hüdroelektrijaamale toimub mööda pinnaspaisu harja kulgevate kruusateed.

2.4. Olemasolevad ehitised

Olemasoleva hüdroelektrijaama kompleksi kuuluvad ehitised paiknevad kahe valla territooriumil.

Põlva valla territooriumil asuval Taevaskoja külas Saesaare Elektrijaama kinnistul (kü tunnus 61901:001:1342) paikneb 1952. aastal valmis ehitatud ning 1991. aastal rekonstrueeritud Saesaare hüdroelektrijaama hoone, mille kasutamise otstarve on energeetikaettevõtte hoone. Täiendavalt on hoonet rekonstrueeritud 2012 aastal. Kahekorruselise hoone ehitusalune pind on Ehitisregistri andmetel 160 m². Lisaks asuvad kinnistul abihoone suurusega 28 m² ning elektrivõrgu alajaam suurusega 5 m².

Hüdroelektrijaama kompleksi kuuluvatest rajatistest üks osa pinnasepaisust koos veehaarde ja veetorudega paiknevad Vastse-Kuuste valla Kiidjärve küla Saesaare Elektrijaama kinnistul (kü tunnus 87202:002:1072, ehitisregistri kood 220156351) ja teine osa pinnasepaisust koos liigveelasuga Kiidjärve metskond nr 31 kinnistul (kü tunnus 87202:002:1025, ehitusregistri kood 220647935).

2.5. Haljastus

Planeeringuala asub metsamaal ja on ümbritsetud kõrghaljastusega. Hüdroelektrijaama hoonete ja rajatiste vaheline ala on suhteliselt lage, pinnaspaisu nõlv on võsastunud.

2.6. Tehnovõrgud

Planeeringuala läbib keskpinge- ja madalpinge elektriliin.

Planeeringuala põhjaosas paikneb EOSTE:SAE elektrimaakaabelliin KKL2004995, mis on ühendatud olemasoleva elektrialajaamaga. Alajaamast kulgevad maakaabliga ühendused Saesaare HEJ hooneni ja veehaardeni (signalisatsioonikaabel).

Olemasoleva hoone ja veehaarde vahel paikneb kaks veetoru.

3. PLANEERINGUETTEPANEK

3.1. Planeeringuga kavandatu üldkirjeldus

Planeeringuga nähakse ette täiendava hüdroenergia tootmise võimalikkus, koos sanitaarvooluhulga (ökoloogiline miinimumvooluhulk, võimaldamaks ökosüsteemi toimivust) tagamisega ja kalapääsu rajamine. Eskiisi staadiumis pakuti välja 4 alternatiivset kalapääsu lahendust – kalalift, kamberkalapääs ja kaks erinevat looduslähedast möödaviikpääsu.

Lisaks kalapääsu alternatiivsetele lahendustele on keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) järgselt võimalik ka null-alternatiiv. Selle kohaselt jätkub olemasolev olukord, kui alale ei anta ehitusõigust, kalapääsu ei rajata ning sanitaarvooluhulka ei tagata.

Arvestades kalapääsude rajamise kulusid, efektiivsust ning mõju ümbritsevale keskkonnale ja loodusväärtustele, käsitletakse planeeringus kamberkalapääsuga variandi rajamist.

3.1.1. Planeeritud HEJ kompleks

Saesaare Elektriijaama kruntidele on planeeritud täiendav hüdroelektriijaama hoone ja laiendatud veehaare, mille eesmärgiks on tagada sanitaarvooluhulk ehk ökoloogiline miinimumvooluhulk. Olemasolevad hüdroelektriijaama hooned ja rajatised säilivad algsel kujul, kuid planeeringuga piiritletakse nende hoonestusala. Maksimalne lubatud hoonete arv Saesaare Elektriijaama kinnistutel on 3 – lisaks kahele olemasolevale on lubatud ehitada uus HEJ hoone. (ehitusõigus on esitatud tabelina joonisel 3).

Täiendava hüdroelektriijaama kompleksi koosseisu on planeeritud:

1. HEJ hoone (maksimaalsete mõõtmetega 6x7 m), kus paikneb hüdroturbiin ja möödaviik. Hoone on ette nähtud osaliselt maa alla, maapinnale jääva osa kõrguseks on lubatud kuni 3 m. Hoonestusala on näidatud joonisel 3;
2. Veehaare prahivõre ja teenindussillaga Saesaare paisjärvel, olemasoleva veehaarde kõrval;
3. Juurdevoolutoru ja äravoolukanal voolusängi kindlustisega.

Lisaks uutele rajatistele on ette nähtud rekonstrueerida olemasolevat liigveelasku ning pinnaspaisu. Inseneribüroo Urmas Nugin OÜ poolt on koostatud „Saesaare paisu rekonstrueerimise põhiprojekt“ (töö nr IB 59/2013), millega nähakse ette parandada liigveelaskme ning pinnaspaisu tehnilist seisundit, võimaldada ohutut ülepääsu liigveelasust, tagada turistidele ohutu juurdepääs vaatekohtadesse, täiendada liigveelasku suurvee läbilaskmise hõlbustamiseks ning võimaldada kaladele ohutu allavooluränne.

HEJ kompleksile ja kalapääsule on määratud ühine ehitusala, mis hõlmab ka rekonstrueeritavat liigveelasku. Kamberkalapääsu rajamisel on ühise ehitusala suuruseks ca 4200 m². Eraldi on määratud HEJ vähim vajalik teeninduspiirkond.

3.1.2. Kamberkalapääs

Kamberkalapääs on planeeritud paisu ja liigveelaskme läänepoolsele küljele. Tegemist on betoonrajatisega, mis koosneb eri kõrgusel paiknevatest kambritest. Kalapääsu pikkuseks on ca 144 m ja kõrguste vahe ca 8 m. Kambrid on planeeritud arvestusega, et iga kahe meetri tõusu

kohta on üks suurem kamber kaladele puhkamiseks. Kambrid on eraldatud puitvaheseinadega, peale on planeeritud katterestid. Hüdroelektrijaamale läbipääsu tagamiseks on planeeritud sild. Kalade rännet silmas pidades on oluline tagada kamberkalapääsu sissepääsu juures suurim vooluhulk. Selle saavutamiseks on liigveelaskme ja HEJ äravoolukanali veevool vastavalt suunatud, lisaks on planeeritud kividest veesuunaja. Oluline on vältida kolme erisuunalise veevoo ühinemisel tekkivat eksitavat voolumustrit. Kamberpääsust väljuva voo kiirus peaks olema sel kohal kolmest suurim (soovitavalt 0,5 – 1,5 m/s).

Kalapääsu paisjärve poolse ava juurde sattumise tõenäosuse suurendamiseks on see planeeritud võimalikult paisukeha lähedale, kuid piisavalt kaugemale, et vähendada üles jõudnud kalade liigveelaskmest alla kukkumise ohtu.

Kalade allavoolu pääsuna toimib osaliselt ka kalatrepp, kuid peamise allapääsuna nähakse ette kasutada olemasolevat liigveelasku. Projekteerimisel tuleb ette näha meetmed, mis aitaksid vältida kalade liigveelaskme betoonpõhjale kukkumise ja vastu voolurahusti kive paiskumise (sügavam ala veelaske all).

Kalapääsu on esitatud joonisel 3 ja selle lõige joonisel 4. Kambrite ja kalapääsu lõplikud parameetrid tuleb anda projekteerimisel koostöös vastavate ekspertidega. Kalapääsu mõõtmeid võib vähendada, kuid tagatud peavad olema kalastiku head rändetingimused.

Olemasolev paisjärve randumissild paikneb planeeritud kamberkalapääsu ehitusalal. Kalapääsu rajamise järgselt tuleb säilitada randumissild ja puhkeala inventar (prügikastid, pingid, viidad jms), vajadusel võib neid nihutada või ümber tõsta.

Peatükis on kasutatud Tauno Jürgensteini poolt koostatud eksperthinnangut ja sealseid soovitusi Ahja jõel Saesaare paisule kalapääsude rajamise kohta.

3.1.3. Kalatõkked

Planeeringuga nähakse ette paigaldada kalatõkke paisjärves paikneva veehaarde ette ja Ahja jõkke kalade ülesrände suunamiseks. Lisaks paigaldatakse tõkke ka idapoolsele (olemasoleva HEJ hoone juurde viivale) jõeharule. Tõkkevõrede tihedused tuleb määrata projekteerimise käigus, veehaarde juures mitte suuremate vahedega kui 20 mm.

Ülesrände tõkked planeeritud kalapääsu alumises osas on mõeldud eelkõige takistama kuderändel olevate isendite sattumist tupikusse ja suunama neid kalapääsu sissepääsu juurde.

Allarändavate kalade veehaardesse sattumise tõkestamiseks kasutatakse juurdevoolukanali ees võretõket.

Kalatõkete tüübina on võimalik kasutada mehhaanilist ja elektrilist lahendust, eeldatavalt tõhusaim variant on kasutada mõlema kombinatsiooni. Projekteerimise käigus tuleb täpsustada alla- ja ülesvoolu kalatõkete tüübid ja nende paiknemine. Elektrilise tõkke puhul tuleb need varustada vastavasisulise teabega.

Peatükis on kasutatud Tauno Jürgensteini poolt koostatud eksperthinnangut ja sealseid soovitusi Ahja jõel Saesaare paisule kalapääsude rajamise kohta.

3.2. Maa-ala kruntideks jaotamine ja planeeritud maakasutus

Planeeringualale jäävad Saesaare Elektriijaama kinnistud säilivad olemasolevate piiridega, osaliselt jäävad planeeringualasse Kiidjärve metskond nr 31 ja Kiidjärve metskond nr 79 kinnistud.

Kummagi Elektriijaama kinnistu olemasolevat kasutuse sihtotstarvet (tootmismaa) täpsustatakse – uueks otstarbeks määratakse elektriijaamade, alajaamade ja teiste energiat tootvate asutuste maa (Th).

3.3. Olulisemad arhitektuurinõuded ehitistele

Planeeritud hooned ja rajatised peavad sobima ümbritsevasse keskkonda. Kasutada tuleb kvaliteetseid esinduslikke välisviimistlusmaterjale, imiteerivate materjalide kasutamine on keelatud. Kalapääsu rajamisel silmas pidada, et kõik selle koosseisu kuuluvad rajatised jääksid looduses võimalikult vähemärgatavaks ja tagaplaanile.

3.4. Ehitistevahelised kujad ja krundi hoonestusala piiritlemine

Ehitamisel ja ehitistevaheliste kujade määramisel on lähtutud Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004 määrusest nr 315 “Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded” ning EVS 812-6:2012 standardis toodust.

Planeeringuga lubatud madalaim hoone tulepüsivusklass on TP3, mis täpselt määratakse hoonete projekteerimise käigus.

3.5. Juurdepääs krundile, liikluskorraldus ja parkimine

Juurdepääs alale säilib Kanariku-Kiidjärve kõrvalmaanteelt, Uue-Puiga maauksuste vaheliselt Saesaare teelt. Saesaare Elektriijaama kinnistute sisesed teed on ette nähtud kasutamiseks päästesõidukitele ja HEJ teenindatavatele sõidukitele hooldustööde teostamiseks. Teed säilivad olemasoleval kujul, eraldi parkimiskohti ei planeerita.

Külastajatele sõidukitega juurdepääsu planeeringualale ette ei ole nähtud, parkimiseks on võimalik kasutada Saesaare parkla kinnistut (kü: 61902:001:0024).

Jalakäijate liikumine ja teed säilivad olemasoleval kujul. Kanuu matkajate senine veesõidukite vettelaskmise koht planeeritud HEJ äravoolukanali piirkonnas nihutatakse kahe jõeharu vahelisele lõigule (ala on tähistatud joonisel 3). Kamberkalapääsu rajamisel muutub seda ületava silla juures paisu läänekaldal matkaraja paiknemine.

Seoses planeeritud rajatiste ehitustöödega piirkonnas on vaja tagada raskeveokite juurdepääs alale. Ühe variandina on võimalik betooni toruliini kaudu ka pumbata. Juhul, kui betooni pumpamine osutub ebaotstarbekaks, tuleb Saesaare parkimisalalt kuni paisuni kulgev tee enne ehitustöid rekonstrueerida, kui piisavat rekonstrueerimist ei ole tehtud varem (KSH leevendav meede).

3.6. Haljastus, piirded ning keskkonnakaitse abinõud

Olemasolev haljastus on lubatud eemaldada mahus, mis on vajalik hüdroelektriijaama rajatiste ning kalapääsu ehitamiseks. Muus osas tuleb haljastus maksimaalselt säilitada.

Piirded tuleb paigaldada äravoolukanalile, veehaardele ja sildadele. Materjalina kasutada metalli, soovituslik kõrgus 1 - 1,2 m.

Planeeritud kruntidele pole lubatud ladustada ohtlikke jäätmeid. Tava- ning ohtlike jäätmete äraveoks tuleb sõlmida leping vastavat jäätmeluba või litsentsi omava ettevõttega.

3.7. Tehnovõrgud

Täiendava hüdroelektriijaama hoones teostatakse tehnohoulet tööks vajalikele seadmetele. Hooldustöid teostav personal alaliselt kohapeal ei viibi, seepärast ei ole ette nähtud veevarustuse,

reoveekanaliseerimise, sooja- ja sidevarustuse rajamist. Sademevee ärajuhtimine toimub isevoolselt, vastavalt olemasolevatele nõlvustele ning kalletele.

3.7.1. Tuletõrje veevarustus

Saesaare hüdroelektrijaam jääb Kiidjärve metskond nr 31 krundil (kü: 87202:002:1025) oleva lahtise tuletõrje veevõtukohta teenindusraadiusesse. Veevõtukoht asub Saesaare paisjärve läänekaldal, enne teenindussilda (asukoht näidatud joonisel 3).

3.7.2. Elektrivarustus

Olemasoleva alajaama asemele on 2014 a. alguses paigaldatud uus komplektalajaam. Sellest on ette nähtud ühendused olemasolevatele tootmiseseadmetele ja planeeritud tootmiseseadmetele. Uuest HEJ hoone jaoks on planeeritud uus liitumine ja ühendus madalpingekaabliga komplektalajaama.

3.7.3. Välisvalgustus

Vajadusel lahendatakse välisvalgustus eraldi projektiga vastavalt hüdroelektrijaama rajatiste paiknemisele.

3.8. Kuritegevuse riske vähendavad nõuded ja tingimused

Kuritegevuse riske vähendavate tingimuste esitamisel on lähtutud EVS-s 809-1:2002 toodust. Planeeringualal on kuritegevuse riskide vähendamiseks seatud järgmised tingimused:

- Tagada planeeringuala korrashoid ja prügi kiire eemaldamine;
- Tagada vastupidavate (vandaalikindlate) ja kvaliteetsete ehitusmaterjalide kasutamine;
- Tagada teede, hoonete ja rajatiste vaheline hea nähtavus;
- Konkreetset ja selgelt eristatavad juurdepääsud.

3.9. Servituudid ja kitsendused

Elektrimaakaablitele ja alajaamale on seatud servituut Elektrilevi OÜ kasuks. Maakaablitele on määratud kaitsevöönd 1 m mõlemale poole kaabli teljest.

Kallasrajad juhitakse ümber planeeritud rajatiste ja hoonete ning HEJ teenindusala selliselt, et oleks tagatud katkematu liikumine läbi planeeringuala.

3.10. KSH arvestamine planeeringus ja planeeringu rakendamine

Detailplaneeringu koostamisel on tehtud koostööd keskkonnamõju strateegilise hindamise töögrupiga. Planeeringulahendus arvestab KSH soovitusi ja leevendavaid meetmeid. Alljärgnevalt on esitatud kokkuvõtte KSH toodud leevendavatest meetmetest (lisana juba planeeringus viidatud meetmetele):

Natural 2000 ala leevendusmeetmed:

- Töid veekeskkonnas (ka null alternatiiv) teostada madalveeperioodidel, ajavahemikul ca juuni-septembri lõpuni ja väljaspool Natura liikide kudeaegu (sobiv tööaeg alates juulist);

Pinnavesi ja veekeskkond leevendusmeetmed:

- Kalapääsude projektide koostamisse (sh seiremetoodika lõplikul määramisel) kaasata erialaeksperte (nt ihtüoloog). Nimetatud loob ka veelgi paremad eeldused asjakohaselt organiseeritud hoolduseks, halduseks ja seireks (üldine soovitus, mitte otsene leevendus);

- Veekeskkonnas või seda otseselt mõjutatavaid pinnasetöid on soovitat läbi viia madalveeperioodidel, ajavahemikul juuni-septembri lõpuni ja arvestades kalastiku kudeperioode ning lõheliste sügist rändeaga. Soovitat tööaeg juuli-september;
- Tagada kasutatava tehnika valve ka töövälisel perioodil ning varuda reostustõrje vahendeid (absorbent jms). Seadmete hooldus, plaanilised kui ka avariiremondid ja tehnilised ülevaatused teostada selleks ettenähtud alal ning järgida Veeseaduses ja Jäätmeseaduses kehtestatud nõudeid;
- Peale kalapääsu valmimist rakendada kaugvideojärelvalvet (nt röövpüügi ohu minimeerimiseks);
- Täiendav kalastiku asustamine igal aastal (kuni ei sätestata teisiti), vastavalt ka pääsude efektiivsusele (jaotada paisu haldajate vahel).

Maismaakeskkond leevendusmeetmed:

- Tööde ajal tagada muu liikluse (turistid) I kaitsekategooria liigi limatünnik kasvukohtadest mööda juhtimine (sh mitmekeelsed viidad).
- Töötsooni jäävate puude eemaldamisel vältida perioodi mai-juuni (kõik lahendid). Töötsoonide (kõik lahendid) piiril olevate puude kahjustamise vältimiseks tuleb neile paigaldada tüvekaitseid.
- Vältida ehitusmaterjalide ja jäätmete mittekorrektset hoiustamist (sh lendumist).

Sotsiaalmajandusliku keskkonna ja inimese heaolu leevendusmeetmed:

- Leevendusmeede (kalapääsu rajamisel) - ajutised liikumisteed (nt kanuude transpordiks) olemas (vajadusel lisada täiendavad ja ajutised platvormid HEJ-st ülesvoolu), kuid tööde perioodil tagada teavituse olemasolu, seda nii HEJ juures kui ka lähimates (üles- ja allavoolu) ning enam kasutatavates punktides;
- Suunis DP-le (mitte leevendusmeede) – Kalapääsu ja täiendava HEJ hoone rajamisel muutub ilmselt veesõidukite väljavõtmise ja vette laskmise koht, kuna HEJ väljavoolukanali juurde tuleb kalade ülesvoolu liikumist takistav rajatis. Asupaiga muutus ei põhjusta teadaolevalt aga olulist distantsivahet (töökoosolekute alusel). Lisaks näidata ära HEJ vähim vajalik teeninduspiirkond ja kallasraja kulgemine. Kooskõlastamisele esitatavate DP põhijoonistel ja tekstis anda vastavad lõplikud asukohad;

Planeeritud kruntide ehitusõigused realiseeritakse nende valdajate poolt. Vastava krundi igakordne omanik kohustub planeeritud ehitise(d) välja ehitama ehitusloaga ehitusprojekti alusel. Tehnovõrkude planeeritud lahendused tuleb realiseerida krundi valdaja ja tehnovõrgu haldaja vahelisel kokkuleppel pärast vastavate servituudilepingute sõlmimist.

Krundipiiride muutmise ja moodustamise toimub vastavate maakorralduslike õigusaktide alusel krundiomanike ja kohaliku omavalitsuse vahelisel kokkuleppel.

Käesolev detailplaneering on pärast kehtestamist aluseks planeeringualal edaspidi teostatavatele ehituslikele ja tehnilistele projektidele.

4. KOOSTÖÖ JA KOOSKÕLASTUSTE KOKKUVÕTE

KOOSKÕLASTAV INSTITUTSIOON	KOOSKÕLASTAJA (NIMI, AMET)	KOOSKÕLASTUSE KUUPÄEV	KOOSKÕLASTUSE TINGIMUS	KOOSKÕLASTUSE ASUKOHT
Päästkeskuse Inseneritehniline büroo	M. Lempu, Inseneritehnilise büroo juhataja	01.09.2014	-	Eraldi joonisel
OÜ Elektrilevi	E. Okunev, Tehnovõrkude spetsialist	02.09.2014	Tööprojektid kooskõlastada täiendavalt	Eraldi joonisel (skaneeritud)
Keskkonnaamet				

Märkus. Päästkeskuse Inseneritehnilisele büroole ja OÜ Elektrilevile esitati kooskõlastamiseks detailplaneeringu varasem versioon, kus oli kaks varianti – kalalift ja kamberkalapääs. Seoses keskkonnaameti seisukohaga kalalifti variandi mittedobilikkuse kohta Natura 2000 teema mõistes, planeeringu lõppvariandis kalalifti ei käsitleta.

JOONISED

Joonis 1. Situatsiooniskeem M 1:10000

Joonis 2. Olemasolev olukord M 1:1000

Joonis 3. Põhijoonis tehnovõrkudega M 1:500

Joonis 4. Lõige A-A'. Kamberkalapääs M 1:100